

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»

Затверджено на засіданні кафедри
цифрових технологій та проєктно-
аналітичних рішень
Протокол № 1 від 02.09.2025 р.

Запоріжжя 2025

УКЛАДАЧ(І):

Смирнова Ірина Іванівна, кандидат економічних наук, доцент

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
«Аналітика економічних даних»

Костянтин МОЙСЕЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувачка кафедри

Ірина СМІРНОВА

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Опис курсу. Праця відіграє в житті суспільства і кожної окремої людини дуже важливу роль і є невід'ємною складовою людського життя. Складність і багатоаспектність процесу праці, з одного боку, і ні з чим не зрівняне соціально-економічне значення праці, з другого боку, зумовлюють активний інтерес. Особливості праці як об'єкта дослідження полягають в тому, що по-перше, праця – це доцільна діяльність людей зі створення благ, яка має бути ефективною, раціонально організованою; по-друге, праця є однією з головних умов життєдіяльності не лише окремої особи, а будь-якого підприємства, суспільства в цілому; по-третє, в процесі праці формується система соціально-трудова відносин, яка є ключовим чинником забезпечення стабільного економічного розвитку та соціальної безпеки суспільства.

Вивчення курсу забезпечує розуміння фундаментальних економічних закономірностей функціонування ринку праці та особливості зайнятості населення в економіці, розвитку продуктивних сил, формування та регулювання системи оплати праці, а також сутності соціально-трудова відносин. Теоретичні знання з цієї дисципліни формують у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про місце і роль праці у соціально-економічній системі та є базою для подальшого оволодіння спеціальними професійними компетентностями. Також знання та вміння мають прикладне значення і можуть бути використані при організації та управлінні персоналом на підприємствах, у розробці систем оплати праці та мотивації, нормування та оцінки праці, регулюванні соціально-трудова відносин. Практична цінність дисципліни полягає в тому, що вона надає студентам інструменти для аналізу ефективності праці, управління трудовими ресурсами та підвищення конкурентоспроможності підприємства на сучасному ринку.

Навчальна дисципліна є обов'язковою для вивчення бакалаврами з економіки, оскільки створює фундаментальну основу в сфері управління процесами відтворення й ефективного використання трудових ресурсів. Якщо проблематика курсу і прагнення сформулювати систему теоретичних і прикладних знань у сфері економіки праці та соціально-трудова відносин є предметом інтересів студентів інших напрямів підготовки, то варто обрати його як вибіркового компонента підготовки.

Вимоги:

- наявність базових математичних знань, економічних знань стосовно сутності економічних відносин, економічних законів і принципів, розуміння механізму функціонування ринку, а також базових знань з менеджменту та правознавства;
- наявність корпоративного облікового запису @mipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel, Power Point;
- наявність особистого логіну та паролю в Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до відповідальної особи на факультеті).

Програмні результати навчання:

- знати специфіку праці, суть соціально-трудова відносин, загальні принципи організації праці та нормування праці, форми зайнятості й безробіття, організаційно-економічні основи оплати праці, форми й системи оплати праці та умови їх застосування, світовий досвід регулювання соціально-трудова відносин;
- вміти аналізувати стан формування й використання трудових ресурсів в економіці, аналізувати кон'юнктуру ринку праці та визначити напрями розвитку соціально-трудова сфери, науково обґрунтовано підходити до процесу нормування й організації праці, обирати форму й систему оплати праці, нараховувати заробітну плату працівникам, обґрунтовувати напрями підвищення продуктивності праці;
- асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової

спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу;

- відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя, дотримуватися правил безпеки праці;

- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності;

- вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;

- використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

- демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

- демонструвати розуміння взаємозв'язку між перебігом технологічних, організаційних та інших процесів та економічними показниками під час аналітичного супроводу розробки і реалізації пропозицій та проектів розвитку на всіх рівнях економіки;

- вміти використовувати передові стандарти, методології та інструменти роботи з великими даними, аналізу і моделювання процесів для реалізації процесів цифрової трансформації на всіх рівнях економіки;

- вміти самостійно працювати, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Організація курсу, форми та методи навчання.

- Освітній процес будується як комбінація лекцій та самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle, роботи з джерелами інформації професійного змісту, самостійного пошуку матеріалів у Kortext та Research4life за заданим англomовним тезаурусом – з одного боку, та проблемно орієнтованих семінарських занять і практичних занять з відпрацювання аналітично-розрахункових навичок – з іншого.

- Відвідування лекційних занять є бажаним; від студентів очікується ознайомлення з матеріалом перед лекцією, що дозволить побудувати лекційне заняття у вигляді сполучення пояснень викладача та обговорення проблемних питань, які виникли при підготовці до лекції.

- Семінари та практичні заняття передбачають аналіз умовно змодельованих ситуацій та розв'язання задач різних рівнів, розбір реальних кейсів за матеріалами відкритого доступу; їх відвідування є вкрай бажаним.

- Від студента потребується виконати індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».

- З урахуванням поточної ситуації від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.

- Офіційними каналами зв'язку є електронна пошта та MS Teams з використанням облікового запису @mipolytech.education;

- Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній

розмові в MS Teams.

Мова освітнього процесу: українська, (окремі джерела літератури, інфографіка, шаблони та візуалізація матеріалів курсу – частково англійською).

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1. Організація, планування праці та визначення її ефективності

Тема 1. Праця як основа розвитку суспільства

Праця як об'єкт вивчення дисципліни. Сутність категорії „праця” та її характеристика. Еволюція праці. Три великих суспільних розподіли праці. Роль праці в розвитку людини і суспільства.

Зміст і характер праці. Види праці та їх характеристика. Праця як чинник виробництва.

Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства

Населення як суб'єкт економічних та інших економічних суспільних процесів і явищ. Основні джерела інформації про населення. Відтворення населення, види руху, типи і режими відтворення. Показники природного і механічного руху. Економічно активне та економічно неактивне населення.

Трудові ресурси як соціально-економічна категорія. Стан і структура трудових ресурсів. Показники кількісної зміни чисельності трудових ресурсів. Баланс трудових ресурсів.

Трудовий потенціал та його показники. Компоненти трудового потенціалу. Фактори, що впливають на трудовий потенціал та їх характеристика. Індекс розвитку людського потенціалу.

Тема 3. Організація і нормування праці

Сутність і завдання організації праці. Основи організації праці. Основні напрями наукової організації праці на різних виробничих рівнях. Поділ і кооперація праці на підприємстві. Види поділу і кооперації праці. Основні напрями вдосконалення поділу і кооперації праці на сучасному етапі господарювання.

Сутність і класифікація робочих місць. Організація робочого місця, її складові: оснащення, планування і обслуговування робочого місця. Атестація і паспортизація робочих місць.

Регулювання робочого часу і міри праці. Сутність і функції нормування праці. Норми праці та їх види. Класифікація витрат робочого часу. Основні методи вивчення витрат робочого часу: хронометраж, фотографія робочого часу, метод моментних спостережень, самофотографія, фотохронометраж. Економічна сутність та функції нормування праці. Види норм праці. Принципи і методи нормування праці.

Тема 4. Продуктивність і ефективність праці

Поняття ефективності, продуктивності праці й інтенсивності праці, їх взаємозв'язок. Принципи управління продуктивністю.

Показники визначення продуктивності праці: виробіток і трудомісткість. Методи вимірювання продуктивності праці, що використовуються на підприємствах: вартісні, натуральні і трудові.

Резерви зростання продуктивності праці. Взаємозв'язок факторів і резервів росту продуктивності праці. Процес і етапи управління продуктивністю праці.

Тема 5. Планування у сфері праці

Система трудових показників у сфері праці. Аналіз стану трудових ресурсів (вивчення стану, структури кадрів; аналіз професійного складу й підготовки кадрів; стан руху кадрів). Аналіз продуктивності праці й заробітної плати.

Методика планування праці. Задачі, зміст і показники плану з праці, порядок його розроблення. Показники використання праці, їх характеристика. Норми й нормативи витрат праці.

Система показників продуктивності праці. Планування продуктивності праці із застосуванням методу прямого розрахунку та методу планування за факторами.

Планування чисельності і структури персоналу. Розрахунок балансу робочого часу одного робітника. Методи планування чисельності персоналу.

Змістовий модуль 2. Регулювання соціально-трудових відносин

Тема 6. Соціально-трудові відносини як система

Еволюція поняття і сучасне розуміння сутності соціально-трудових відносин. Сторони, суб'єкти і органи соціально-трудових характеристика, рівні соціально-трудових відносин. Характеристики предмета соціально-трудових відносин. Принципи функціонування системи соціально-трудових відносин.

Критерії оцінювання рівня розвитку соціально-трудових відносин. Якість трудового життя як узагальнена оцінка відносин у сфері праці. Формування і регулювання соціально-трудових відносин у сучасних умовах.

Соціальні інститути та складові механізму соціального захисту. Структура державних органів управління трудовими ресурсами та регулювання соціально-трудових відносин.

Сутність та основні завдання соціальної політики. Функції держави в сфері соціальної політики: гаранта, контролера, регулятора, захисника. Поняття соціального захисту та його основні напрями: індексація доходів населення, соціальне забезпечення, соціальна допомога, соціальне страхування. Соціальні стандарти та гарантії.

Тема 7. Соціальне партнерство

Роль соціального партнерства у регулюванні трудових відносин. Сутність і основні принципи соціального партнерства. Сторони соціального партнерства, їх функції. Наймані працівники та їхні об'єднання як суб'єкти соціального партнерства. Роботодавці та їхні об'єднання як суб'єкти соціального партнерства.

Механізм функціонування соціального партнерства в Україні. Органи соціального партнерства в Україні. Міжнародний досвід соціального партнерства. Основні моделі соціального партнерства (діалогу).

Роль переговорних процесів і угод, колективних договорів у регулюванні соціально-трудових відносин на різних рівнях. Трудовий конфлікт. Причини, типи, методи розв'язання трудових конфліктів.

Тема 8. Ринок праці і його регулювання

Сутність ринку праці. Умови виникнення й ефективного функціонування ринку праці. Склад і структура ринку праці. Елементи ринку праці. Функції ринку праці.

Механізм дії ринку праці. Вплив ціни робочої сили на стан попиту і пропозиції на ринку праці. Концептуальні підходи до оцінки вартості робочої сили і праці: марксистська концепція, теорія «угоди», теорія «граничної продуктивності». Моделі ринків праці. Мобільність робочої сили.

Сегментація ринку праці. Первинний і вторинний ринки праці. Внутрішній і зовнішній ринки праці. Розвиток теоретичних підходів щодо аналізу ринку праці. Регулювання ринку праці. Активна і пасивна політика ринку праці. Основні характеристики новітніх тенденцій розвитку світового ринку праці.

Тема 9. Соціально-трудові відносини зайнятості

Зайнятість населення, економічний і соціальний характер зайнятості. Форми і види зайнятості. Методи і механізм регулювання рівня зайнятості. Ринкові і неринкові регулятори зайнятості. Активні і пасивні методи впливу на рівень зайнятості. Основні моделі державної політики зайнятості населення. Законодавство України про зайнятість.

Безробіття і його характеристика. Два підходи до проблеми безробіття. Закон Оукена. Види безробіття. Структурне, фрикційне та циклічне безробіття. Природний рівень безробіття. Статус безробітного. Основні показники безробіття: чисельність безробітних, рівень безробіття, тривалість безробіття.

Тема 10. Політика доходів і оплати праці

Вартість робочої сили, фактори, що впливають на її формування. Доходи населення. Джерела формування і структура грошових доходів населення. Диференціація доходів населення. Показники нерівності розподілу доходів у суспільстві: децильний коефіцієнт диференціації доходів (витрат), коефіцієнт фондів, індекс Джині. Групи населення за характером споживання і розмірами особистих доходів і витрат. Сутність рівня життя й чинники, що його визначають. Аналіз сучасного стану рівня життя населення в Україні.

Політика у сфері доходів. Роль держави у формуванні доходів населення. Законодавче регулювання державних соціальних стандартів і державних соціальних гарантій в Україні. Державні соціальні стандарти, соціальні гарантії, прожитковий мінімум, соціальні норми і нормативи.

Заробітна плата й необхідність її реформування в ринкових умовах. Державне і договірне регулювання заробітної плати. Законодавство про оплату праці. Мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум, споживчий бюджет. Методи формування споживчого бюджету. Мінімальні гарантії держави в сфері праці та її оплати.

Сутність заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата. Принципи і функції заробітної плати. Структура заробітної плати. Механізм організації заробітної плати. Сутність і елементи тарифної системи. Форми і системи оплати праці. Безтарифна система оплати праці. Основи організації оплати праці на підприємстві. Сучасні форми матеріального стимулювання працівників.

Тема 11. Міжнародна організація праці та закордонний досвід регулювання соціально-трудова відносин

Міжнародна організація праці (МОП) та причини її виникнення: політична, соціальна, економічна. Основні цілі та завдання МОП. Основні конвенції МОП з питань регулювання зайнятості та оплати праці. Сфери діяльності МОП. Закордонний досвід регулювання соціально-трудова відносин

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Організація, планування праці та визначення її ефективності						
1.	Тема 1. Праця як основа розвитку суспільства	9	1	2		6
2.	Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	14	2	4		8
3.	Тема 3. Організація і нормування праці	14	2	4		8
4.	Тема 4. Продуктивність і ефективність праці	12	2	4		6
5.	Тема 5. Планування у сфері праці	9	1	2		6
Змістовий модуль 2. Регулювання соціально-трудова відносин						
6.	Тема 6. Соціально-трудова відносини як система	10	2	2		6
7.	Тема 7. Соціальне партнерство	9	1	2		6
8.	Тема 8. Ринок праці і його регулювання	9	1	2		6
9.	Тема 9. Соціально-трудова відносини зайнятості	11	1	4		6
10.	Тема 10. Політика доходів і оплати праці	14	2	4		8
11.	Тема 11. Міжнародна організація праці та закордонний досвід регулювання соціально-трудова відносин	9	1	2		6
Усього годин		120	16	32		72

** в разі, якщо конкретний бюджет часу для семестру вивчення дисципліни як вибіркової відрізняється від наведеного вище, в робочому порядку викладач може коригувати обсяг та зміст занять.

4 ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання

Види контр. точок	Тижні																Всього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Робота на практичних заняттях	2	4		4		4			2	2	2	4	2	4			30
Складання індивідуальних завдань							15									15	30
Модульні контрольні роботи								20								20	40
Всього																	100

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Робота на практичних заняттях	<p>Оцінка за роботу на практичному (семінарському) занятті оголошується наприкінці заняття і може бути оскаржена одразу ж.</p> <p>Мах 2 бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінка ініціативності та активності у роботі над проблемою, логічності та обґрунтованості відповідей на занятті, правильне оперування при цьому теоретичним матеріалом, здатності комунікувати у команді, вміння вести дискусію та бути критичним і самокритичним (2 бали) <p>Деякі складні практичні завдання, наприклад, розв'язання задач або кейсів оцінюються у 4 бали.</p> <p>Мах 4 бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студент релевантну відповідь на поставлене питання / практичне завдання / кейс з використанням обґрунтованого посилання на теоретичний матеріал та варіації зміни відповіді на зміну вхідних умов / зміг стисло формалізувати вербально сутність проблеми за ситуацією, ідентифікувати ключові складові і пріоритети вирішення, запропонував логічне розв'язання, зробив правильні розрахунки та висновки (2 бали); – оцінка ініціативності у роботі над завданням, логічності та структурованості відповіді, креативне та системне мислення, вміння вести дискусію, бути критичним та самокритичним (2 бали)
Виконання та захист індивідуального завдання (ІНДЗ)	<p>Виконане кожне індивідуальне завдання у вигляді файлу *.docx, або *.pdf розміщується у відповідному розділі дисципліни в Moodle і перевіряється протягом тижня після завершення терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля.</p> <p>Мах 15 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студент зміг формалізувати завдання з використанням правильної термінології та умовних позначень, правильно обрав та обґрунтував своє бачення логіки і послідовності розв'язання, виконав необхідні розрахунки, представив висновок; розв'язок викладений діловим або науковим стилем української (5 балів); – студент правильно виконав всі необхідні розрахунки, відповів на всі складові завдання, сформульовані в роботі обґрунтовані пропозиції (5 балів); – студент під час презентації / захисту демонструє володіння термінологічним апаратом, відповідає на запитання, здатний швидко адаптувати свою позицію під зміни у вихідному завданні (5 балів)
Модульні контрольні роботи	<p>МКР виконуються в Moodle та проводиться в години практичних занять. В разі неявки або неможливості виконання МКР з поважних причин на таке заняття допускається відкриття виконання МКР за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Кожна модульна контрольна робота включає блок тестових завдань (20 тестів) та 2 розрахункових завдань. Мах 20 балів.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Тестові завдання являють собою тести множинного вибору з однією вірною відповіддю. Тести оцінюються за співпадінням з правильною відповіддю. Оцінюється тест наступним чином: – обрана повністю правильна відповідь на тест, завдання оцінюється в 0,5 балів; – правильна відповідь на тест відсутня, завдання оцінюється в 0 балів. – Розв'язання розрахункового завдання оцінюватиметься за наступними складовими: здобувач не припускає помилок у розрахунках до вирішення розрахункового завдання, спроможний пояснити методику її розв'язання та формул, повністю та розкрито представляє рішення завдань відповідно до варіанту завдання (3 бали). Здобувач надає повну відповідь, яка супроводжується поясненнями та висновками щодо одержаного результату (2 бали). Разом 5 балів.

Додаткові зауваження:

– студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](#));

– оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях, не можуть бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

Форма підсумкового контролю	Залік, тобто підсумкова оцінка вставляється як сума оцінок поточного контролю без проведення додаткових контрольних заходів
Умови допуску до підсумкового контролю	Якщо сума оцінок за поточний контроль за семестр становить менше 60 балів, необхідно відпрацювати відповідні види контролю поточної успішності до звершення теоретичного навчання
Порядок визначення підсумкової оцінки	Для варіанту заліку: – якщо протягом семестру за результатами поточного контролю здобувач освіти набрав менше 60 балів, то під час екзаменаційної сесії йому надається змога отримати/покращити власний результат з усіх видів поточного контролю, крім активності на навчальних заняттях; – в разі, якщо протягом семестру за результатами поточного контролю або в процесі покращення власних результатів здобувач освіти набрав більше 60 балів, йому виставляється фактична сума балів і оцінка «залік», в іншому випадку – «незалік».

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки наведена в таблиці.

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	Задовільно	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни		
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

4.4 Особливі підходи до визнання результатів навчання

– В разі, якщо дисципліна є обов'язковою для здобувача освіти, і він засвоїв повністю або частково відповідні програмні результати навчання під час отримання освіти на попередніх або такому ж рівні (дисципліни «Економіка праці», «Нормування праці», «Організація праці», «Організація та оплата праці» тощо), то кредити та оцінка з дисципліни може бути перезарахована в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)). Консультацію з даного питання можна отримати у викладача, куратора або гаранта освітньої програми, завідувача кафедри, за якою закріплено цю дисципліну;

– В разі, якщо здобувач освіти обрав цю дисципліну як дисципліну вільного вибору, не зважаючи на той факт, чи вивчалася вона раніше, оцінка та кредити з цієї дисципліни не перезараховуються;

– В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси з проблематики економіки праці (наприклад, Prometheus, Coursera, Udemy або інших платформ, в т.ч. платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самостійно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю;

– В разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), то у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного або навіть підсумкового контролю; консультацію з питань визнання результатів неформальної та інформальної освіти можна отримати в уповноваженої особи від кафедри, яка викладає дисципліну; перелік таких осіб можна знайти за посиланням [Студентам : Polytechnic \(metinvest.university\)](#).

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Дата оновлення: 15.04.2025. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 25.08.2025)
2. Економіка праці: навч. посіб. / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.
3. Економіка праці і соціально-трудова відносини: підручник / О. І. Іляш, Н. О. Черненко, О. А. Шевчук, О. О. Трофименко, С. С. Гринкевич, Я. І. Глущенко; друге видання, за заг. ред. проф. О. І. Іляш, Н. О. Черненко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023. 371 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/63581> (дата звернення: 25.08.2025)
4. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник /К.: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. 952 с. URL: [Ekonomika-pratsi_compressed.pdf\(fpk.in.ua\)](Ekonomika-pratsi_compressed.pdf(fpk.in.ua)) (дата звернення: 25.08.2025)
5. Карпіщенко О.І. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник. Суми : Сумський державний університет, 2024. 349 с. URL: [Karpishchenko_ekonomika_pratsi.pdf\(sumdu.edu.ua\)](Karpishchenko_ekonomika_pratsi.pdf(sumdu.edu.ua)) (дата звернення: 25.08.2025)
6. Dessler G. Human Resources Management. 17th Edition. Pearson, Florida International University, 2023. 650 p. URL: <https://read.kortext.com/reader/pdf/2376217/Cover>. (дата звернення: 25.08.2025)
7. Економіка праці і соціально-трудова відносини: методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань / Уклад.: І. І. Смирнова. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». 2025.

Додаткові

1. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. Дата оновлення: 02.05.2025. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/page3> (дата звернення: 25.08.2025).
2. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII. Дата оновлення: 11.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>. (дата звернення: 25.08.2025).
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. Дата оновлення: 04.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> (дата звернення: 25.08.2025).
4. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. Дата оновлення: 24.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 25.08.2025).
5. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998р. № 137/98-ВР. Дата оновлення: 13.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.08.2025).
6. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV. Дата оновлення: 24.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>. (дата звернення: 25.08.2025).

-
7. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. Дата оновлення: 16.06.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 25.08.2025).
 8. Про соціальний діалог: Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI. Дата оновлення: 26.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text> (дата звернення: 25.08.2025).
 9. Економіка праці та соціально-трудова відносини: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, М.В. Бугаєва, Л.Д. Запирченко та ін.] / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Семикіної М.В. Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. 228 с.
 10. Іванова С. Мистецтво добору персоналу. Як оцінити людину за годину. / пер. з рос. А. Стояновська. Моноліт-Bizz, 2019. 304 с.
 11. Посилкіна О.В., Братішко Ю.С., Кубасова Г.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: практикум для студентів економічних спеціальностей. Харків: НФаУ. 2018.
 12. Петрацак О. О. Продуктивність праці у сучасних умовах: соціально-економічний аспект: монографія; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2018. 183 с.
 13. Цимбалюк С. О., Білик О. М. Оцінювання персоналу : навч. посіб. Київ, 2021. 311 с.
 14. Phillips J. M. Human Resource Management: An applied approach. 3rd edition. Sage Publications US, 2023. 838 p. URL: <https://read.kortext.com/reader/epub/2565012>.
 15. Verhulst S. L., DeCenzo D. A. Fundamentals of Human Resource Management. Wiley, 2024. URL: <https://read.kortext.com/reader/epub/3042235>.
 16. Смирнова, І., Сімакова, О., Карлаш, Ю. Державні соціальні стандарти та гарантії як основа ефективного розвитку соціального захисту населення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34.
 17. Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н. В., Горієва Л.А. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3 (61). С.205-212.

Web-ресурси

1. Урядовий портал : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 25.08.2025).
2. Міністерство соціальної політики України : веб-сайт. URL: <https://msp.gov.ua> (дата звернення: 25.08.2025).
3. Національна тристороння соціально-економічна рада : веб-сайт. URL: <https://ntser.gov.ua> (дата звернення: 25.08.2025).
4. Федерація професійних спілок України : веб-сайт. URL: <https://www.fpsu.org.ua> (дата звернення: 25.08.2025).
5. Федерація роботодавців України : веб-сайт. URL: <https://fru.ua/ua> (дата звернення: 25.08.2025).
6. Спільнота кадровиків та фахівців з управління персоналом : веб-сайт. URL: <http://hrliga.com> (дата звернення: 25.08.2025).
7. Підготовка до управління людськими ресурсами : Coursera : веб-сайт. URL: <https://www.coursera.org/learn/managing-human-resources> (дата звернення: 25.08.2025).

-
8. Відносини з працівниками : Coursera : веб-сайт. URL: <https://www.coursera.org/learn/employee-relations> (дата звернення: 25.08.2025).
 9. Професія: HR (Школа HR) : Освітній хаб міста Києва : веб-сайт. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/kurs-6-shkola-hr> (дата звернення: 25.08.2025).
 10. Кар'єра HR: ролі, компетенції та виклики : Prometheus : веб-сайт. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-career-2/> (дата звернення: 25.08.2025).
 11. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2025).
 12. Національна бібліотека України ім. Вернадського. : веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 25.08.2025).
 13. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. : веб-сайт. URL: <https://nlu.org.ua/> (дата звернення: 25.08.2025).
 14. Kortext : веб-сайт. URL: <https://kortext.com/> (дата звернення: 25.08.2025).
 15. Research4life : веб-сайт. URL: <https://portal.research4life.org/> (дата звернення: 25.08.2025).
 16. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» : веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 25.08.2025).
 17. Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України : веб-сайт. URL: <http://cgntb.dp.ua> (дата звернення: 25.08.2025).

6 АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу.

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс і для

цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

- Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

- Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

- Використання ШІ не заборонене, разом з тим, воно має здійснюватися відповідально і з урахуванням «живих» політик щодо використання ШІ в Університеті: студент відповідає за повноту, вірогідність інформації, яка була згенерована/знайдена з використанням великих мовних моделей, здатний ідентифікувати у відповіді, яка частина інформації отримана з використанням технологій ШІ, а що є його власним здобутком/позицією.

- Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://www.metinvest.university/uk/academic-policies)